

Modern, Mübariz, Müzəffər Silahlı Qüvvələrimiz

Azərbaycan Ordusu keçmişin mirasını, indinin real mübarizəsini və gələcəyin parlaq ümidlərini özündə birləşdirir. O, sadəcə bir hərbi qüvvə deyil, xalqımızın azadlıq, suverenlik və ədalət uğrunda mübarizəsinin simvoludur.

Çünki XX əsrin əvvəllərində dövlətimizin müstəqillik yolu başladığı zaman hərbi gücün formalaşması zərurəti hiss olundu. Həmin dövrdə suverenlik arzusu ilə yaşayan xalqımız öz torpaqlarını müdafiə edə biləcək bir orduya ehtiyac duyurdu.

(davamı 2-ci səhifədə)

Modern, mübariz, müzəffər Silahlı Qüvvələrimiz

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Bu istiqamətdə 1918-ci il mayın 28-də yaranan Azərbaycan Demokratik Respublikası cəmi 23 ay yaşamasına baxmayaraq, ölkədə çox böyük işlər gördü. Həmin dövrdə qəbul edilən "İstiqlal bəyannaməsi"ndə qeyd edilirdi ki, respublika özünü xarici müdaxilələrdən qorumaq, daxili təhlükələri zərərsizləşdirmək üçün nizami orduya malik olmalı, silahlı qüvvələrini yaratmalıdır. Buna görə də 1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti elan edildikdən sonra ordunun yaradılması üçün müxtəlif mühafizə birlikləri formalaşdırıldı. Həmin il iyunun 26-da isə ilk hərbi hissə - əlahiddə korpus yarandı. Bununla da Şərqi müsəlman aləmində ilk demokratik hökumət öz ordusunu yaratmağa nail oldu. Daha sonra ölkədə orduya çağırış haqqında hökumət tərəfindən fərman verildi. Az bir vaxt ərzində Azərbaycanda milli ordu quruculuğunda əsaslı nəticələr əldə olundu. Hətta şəxsi heyəti 1919-cu ilin sonlarında 25 min nəfər olan Azərbaycan Ordusunun 1920-ci ildə 40 min nəfərə çatdırılması planlaşdırılırdı. Amma həmin ildə bolşeviklərin ölkəmizə hücumu nəticəsində Xalq Cümhuriyyəti süqut etdi, ordu dağıldı, 21 generalın 15-i bolşeviklər tərəfindən güllələndi. Bu, respublikanın müstəqillik mücadiləsinə vurulan ən ağır zərbə idi. Sovet İttifaqının tərkibində sonra ordu tamamilə yeni bir sistemə daxil oldu. Azərbaycan SSR-in Silahlı Qüvvələri mərkəzi hakimiyyətin direktivləri əsasında formalaşdı. Sovet dövründə Azərbaycan ordusu müxtəlif döyüş əməliyyatlarında iştirak etdi, lakin bu, əsasən Rusiyanın strateji maraqlarına xidmət edirdi. 1941-1945-ci illərdəki İkinci Dünya müharibəsi zamanı azərbaycanlılar Sovet ordusunun sıralarında cəhrəmancasına dö-

və peşəkar kadrların hazırlanmasına yönəldi. Atəşkəs elan olunduqdan sonra müasir döyüş texnikası və silah sistemlərinin alınması, hərbi təlimlərin keçirilməsi, eləcə də beynəlxalq əməkdaşlıq istiqamətində addımlar atıldı. Azərbaycan NATO-nun "Partnerlik üçün Sülh" proqramına qoşuldu və müasir ordu standartlarına keçid üçün bir sıra layihələr həyata keçirildi.

Ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulan ordu quruculuğu prosesi Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev tərəfindən də uğurla davam etdirildi. Ölkə başçısı hər zaman ordunun gücləndirilməsinin dövlət siyasətini prioritet istiqaməti olduğunu vurğuladı. Bunun nəticəsində də 2016-cı ilin aprelində baş verən döyüşlər Silahlı Qüvvələrimizin gücünü nümayiş etdirdi. Qısa müddətdə ordumuz strateji əhəmiyyətə malik olan yüksəklikləri ələ keçirdi. Bu, Azərbaycan ordusunun modernizasiya prosesi nəticəsində əldə etdiyi uğurları göstərdi. Aprel döyüşləri, eyni zamanda gənc nəsil zabitlərin döyüş təcrübəsi qazanması üçün də mühüm bir imkan oldu. 2018-ci ildə Ordumuzun 100 illiyinə həsr olunmuş hərbi paradada Prezident İlham Əliyev xalqa müraciətində bildirmişdi ki, gün gələcək işğal altındakı torpaqlar azad olunandan sonra orada qaldırılacaq Azərbaycan bayrağı Azadlıq meydanına gətiriləcək və hərbi paradada göstəriləcək. Belə də oldu. 2020-ci ildə başlayan Vətən müharibəsi ordumuzun tarixində bir dönüş nöqtəsinə çevrildi. Müasir döyüş taktikaları və silah sistemləri ilə təchiz edilən ordumuz 44 gün davam edən müharibə nəticəsində torpaqlarımızı azad edərək Qarabağ bölgəsində strateji üstünlük qazandı. Qəhrəman ordu bölmələri döyüş meydanında Ermənistanın "güclü, məğlubedilməz ordu" mifini darmadağın etdi. Bu dövr ordumuzun peşəkarlığını, əsgərlərin və tənpərvərliyini və xalqın birliyini nümayiş etdirdi. 44 günlük haqq savaşımızda ordumuzun gücü, birlik və iradəsi bütün dünyaya bir daha nümayiş olundu. Bu müharibə azərbaycanlıların Vətənə olan sevgi və bağlılığını, əzmkarlığını simvolizə etdi.

Hazırda Azərbaycan Ordusu yalnız tarixi mirasın daşıyıcısı deyil, həm də müasir dövrün tələblərinə cavab verən, innovativ texnologiyalarla təchiz olunmuş bir qüvvəyə çevrilib. Bu, artıq bütün dünya tərəfindən

yüzdülər. Savaşda hətta azərbaycanlılardan ibarət diviziyalar təşkil olunmuşdu. 416-cı, 402-ci, 396-cı, 223-cü, 77-ci və digər milli diviziyalar Simferopolda, Odessada və digər şəhərlərdə vuruşmuşdular. İkinci Dünya müharibəsi zamanı göstərdikləri igidliyə görə Azərbaycandan 123 nəfər Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adına layiq görülmüş, 170 mindən çox əsgər və zabıt müxtəlif orden və medallarla təltif edilmişdi. Müharibədən sonra Azərbaycanda hərbi istehsalatın inkişafı yeni texnologiyaların və döyüş sistemlərinin tətbiqinə imkan yaratdı. 1969-cu ildən etibarən isə Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın hərbi kadrlarının hazırlanması prosesi geniş vüsət aldı. Onun dövlətçilik və ordu quruculuğu sahəsindəki müstəsna xidmətləri ölkəmizin müstəqil bir dövlət kimi inkişafına yönəlmiş strategiyaların həyata keçirilməsi üçün əsas zəmin yaratdı. Bu dövr, həmçinin azərbaycanlı gənclərin hərbi sənətinə olan marağının artması ilə müşayiət olundu. 1971-ci ildə ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Cəmişd Naxçıvanı adına Hərbi Lisey yaradılması bu sahədəki islahatların başlanğıcı oldu. Bu lisey yalnız hərbi biliklərin öyrədilməsi ilə kifayətlənməyərək, eyni zamanda gənclərdə vətənpərvərlik ruhunun aşılanmasında mühüm rol oynadı. Ümummilli liderin dövlətçilik konsepsiyasına uyğun olaraq bu məktəbdə hazırlanan kadrlar müstəqil ölkəmizin hərbi gücünün formalaşmasında və inkişafında önəmli yer tutdular. Onların peşəkarlığı Azərbaycan ordusunun müasir tələblərə uyğun bir şəkildə inkişaf etməsinə imkan verdi. Eyni zamanda dahi lider Bakı Ali Birləşmiş Komandanlıq və Bakı Ali Hərbi Dənizçilik məktəblərində də azərbaycanlı gənclərin təhsil almasına şərait yaratdı. SSRİ-nin müxtəlif hərbi məktəblərinə güzəştli şərtlərlə qəbul olunmaları mütəxəssis kadrların hazırlanmasına dair müsbət addımlardan biri oldu.

1980-ci illərin sonlarında isə Sovet İttifaqında baş verən milli azadlıq hərəkatları fonunda da müstəqillik arzuları yenidən dirçəldi. 1988-ci ildə Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi başladığı zaman isə soydaşlarımız milli orduya olan ehtiyacı daha da hiss etdilər. Buna görə də 1989-cu ildə "Azərbaycan Silahlı Qüvvələri" haqqında qanun qəbul edildi, lakin bu, hələ də mərkəzi hakimiyyətin nəzarətində idi. 1991-ci ildə Sovet İttifaqının dağılması ilə Azərbaycan Respublikası müstəqilliyini elan etdi. Həmin il oktyabrın 9-da Milli Ordunun yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti qanun qəbul etdi. Eyni gündə də silahlı qüvvələrimizin Bakıda ilk hərbi paradı keçirildi. Amma yenəcə formalaşan Silahlı Qüvvələrimizi çətin sınaqlar gözləyirdi. Məhz Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi gənc ordunun sınağa çəkildiyi arenaya çevrildi. 1993-cü ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlməsi ilə 1993-cü ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin uyğun olaraq təşkilatlanması, sıralanması və kadrlılığına yönələn islahatlar başladı. 1994-cü ildən sonra müharibə dövründə baş verən islahatlar ordu strukturunu gücləndirdi

qəbul edilən reallıqdır. Məsələn, Amerika Birləşmiş Ştatlarının "U.S News and World Report" portalı dünyanın ən yaxşı ordularına malik olan ölkələrin adlarını açıqlayıb. Ən güclü silahlı qüvvələrinin reytinginə Rusiya ordusu başçılıq edir. İkinci yeri ABŞ, üçüncü yeri isə İsrail ordusu tutur. Dördüncü və beşinci yerlərdə müvafiq olaraq Çin və Cənubi Koreyadır. Sonra İran, İngiltərə, Ukrayna, Almaniya və Türkiyə orduları gəlir. Azərbaycan ordusu siyahıda 29-cu yerdedir. Ermənistan isə ilk 30-luqda qərarlaşa bilməyib. Həqiqətən də ölkəmiz arsenalını genişləndirmək və müasirləşdirmək istiqamətində ciddi addımlar atır, ordu quruculuğuna əhəmiyyətli məbləğdə vəsait ayrılır. Üstəlik, qeyd etmək lazımdır ki, müasir dövrdə hərbi sahədə beynəlxalq əməkdaşlıq ölkələrin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün önəmli bir amil olaraq ön plana çıxır. Azərbaycan və Türkiyə arasında dostluq və qardaşlıq münasibətləri də yalnız siyasi və iqtisadi sahələrdə deyil, eyni zamanda müdafiə sahəsində də dərin köklərə malikdir. İki ölkənin birgə fəaliyyəti regionda sabitliyin təmin olunmasında, eləcə də hərbi potensialın artırılmasında mühüm rol oynayır. Son dövrlərdə Azərbaycan qardaş ölkədən "Akıncı" hücum pilotsuz uçuş aparatlarını alıb. Bu, ordumuzun müasir döyüş imkanlarını artırmaqla yanaşı, ölkəmizin müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsi məqsədini güdür. 2023-cü il aprelin 29-da İstanbulda keçirilən "TEKNOFEST" festivalında Prezident İlham Əliyev ölkəmizin müdafiə sahəsindəki ambisiyalarını və Türkiyədən əldə ediləcək texnologiyaların əhəmiyyətini də vurğulayıb. Bu əməkdaşlıq gələcəkdə daha da genişlənəcək, hər iki dövlətin müdafiə qabiliyyətini artıracaq və təhlükəsizlik mühitini gücləndirəcək.

Bunların fonunda əminliklə demək olar ki, Azərbaycan Ordusunun sıralarında yer alan hər bir əsgər dastanın baş qəhrəmanıdır. Onlar nizam itizam və vətənpərvərlik ruhunda Vətən uğrunda mübarizəyə atıldılar. Onların mərdliyi torpaq, yurd sevgisi ilə yoğrulub. Elə buna görə də ordumuz yalnız döyüş meydanında deyil, həm də xalqın qəlbində yaşayır. Xalq-dövlət-ordu birliymiz sayəsində qazanılan hər qələbə isə bir simfoniyanın notları kimi bir-birini tamamlayaraq müstəqil Azərbaycanın gücünü qoradı. Hərbi və diplomatiya qüvvələri düşmənin gözündə qorxu, dostun gözündə ümidə çevrilir.

Jalal QASIMZADƏ,
"Respublika".